

Силабус курсу Поведінкова геоекономіка

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галуз знань – 29 Міжнародні відносини
Спеціальність – 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Рік навчання: IV, Семестр: 7

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.е.н., доц. Карпишин Наталія Іванівна

Контактна інформація

nkarpyshyn@gmail.com

Опис дисципліни

Дисципліна "Поведінкова геоекономіка" досліджує комплекс економіко-психологічних та поведінкових чинників та їх вплив на процес прийняття рішень суб'єктами економічних відносин, в тому числі, країн як економічних агентів. Дисципліна дає відповіді на питання: чому економічні суб'єкти приймають помилкові фінансові рішення і терплять збитки, а держави - фінансові кризи; як уникнути поведінкових «пасток» і зменшити негативний вплив емоційних, соціальних та інших поведінкових факторів при прийнятті управлінських та фінансових рішень; за якими поведінковими правилами «працює» фінансовий ринок; які потрібні психологічні якості, щоб приймати обдумані і адекватні фінансові рішення.

Особливість дисципліни проявляється в міждисциплінарному характері і поєднанні таких наук як поведінкова економіка, геоекономіка, психологія, соціологія і культурологія.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	1. Ірраціональна економічна поведінка	Знання економічної термінології, вміння пояснювати причини ірраціональної економічної поведінки та аналізу когнітивних систем мислення	Тести, питання
2	2. Виникнення і розвиток поведінкової економіки	Вміння досліджувати еволюції вчення про поведінкову економіку; оцінювати альтернативні погляди та підходи в економічній науці розуміти зміст поняття «поведінкова геоекономіка».	Тести, питання

3	3. Теорія когнітивної помилки	Вміння аналізувати причини та наслідки когнітивної помилки; оцінювати впливи соціальних, когнітивних та емоційних факторів на процес прийняття економічних рішень.	Тести, питання
4	4. Теорія перспектив	Здатність використовувати інструментарій теорії перспектив для пояснення різних відхилень при прийнятті економічних рішень в умовах ризику та невизначеності	Тести, питання
5	5. Системні помилки в процесі схвалення рішень	Розуміння системних помилок, які виникають в процесі ухвалення рішень та розроблення рекомендацій щодо їх уникнення	Тести, питання
6	6. Поведінковий вплив на фінансові ринки	Розуміння причин виникнення фінансових криз та аномалій. Усвідомлення поведінкових правил фондового ринку. Освоєння засад теорії шумової торгівлі та теорії ефективності операцій трейдера.	Тести, питання
7	7. Надж-технології в регуляторній політиці держави	Розуміння концепції лібертаріанського патерналізму та знання методів «підштовхування» в державному регулюванні.	
8	8. Міжнародний досвід використання поведінкових інсайтів	Ознайомлення із досвідом США, Великобританії, Австралії, Данії, Канади, Франції, Німеччини, Нідерландів, Перу, Сінгапуру тощо.	Тести, питання

Літературні джерела

1. Благун І. І. Аномалії на фінансових ринках як фактор ірраціональної поведінки інвесторів. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Випуск 2 (50). С. 239-244.
2. Бутко М. П. Економічна психологія. навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 232 с.
3. Ден Аріелі Передбачувана ірраціональність. URL: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2-general-assessment/1297-dan-ariely-predictably-irrational>
4. Ілляшенко П. Психологія прийняття фінансових рішень URL: <http://www.slideshare.net/illashenko/ss-7242757>
5. Ілляшенко П. Поведінкові фінанси: історичний огляд і основні засади. *Вісник національного банку України*. 2017. Червень. С. 30-57.
6. Карпишин Н. І., Крамар Н. Лібертаріанський патерналізм або стратегія оптимального вибору фінансових рішень. *Монетарні та фінансові аспекти стабільного економічного розвитку: збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (Тернопіль, 10 листопада 2018)*. Вектор. Тернопіль, 2018. С. 329-330.
7. Карпишин Н. І., Табака С. А. Поведінкові фінансові рішення населення в процесі споживання. *Світ фінансів*. 2020. №3.
8. Нілова Н.М., Семененко Т. О. Поведінкові особливості споживачів. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць / УАБС НБУ*. Суми, 2014. Т. 39. - С. 142-149.
9. Пенцак Е. Поведенческие финансы URL: <http://www.investgazeta.net/blogi/povedencheskie->

finansy-162696/

10. Поведінкова економіка. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
11. Поведінкова економіка: від теорії до практики: міждисциплінарний навчальний посібник. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ, 2022, 408 с.
12. Поведінкові чинники фінансових рішень домогосподарств. Конкурсна робота URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/e737e9482584c96082233d722502d65f.pdf>
13. Річард Талер. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення / пер. з англ. Світлана Крикуненко. – К.: Наш формат, 2018. – 464 с.
14. Солодухін С. В., Шайтанова Є.С. Сучасні підходи до аналізу впливу поведінкових факторів в управлінні економічними суб'єктами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 15, Ч. 2. С. 129-132.
15. Талер Р., Санстейн К. Поштовх. Як допомогти людям зробити правильний вибір. URL: <https://nashformat.ua/products/poshtovh.-yak-dopomogty-lyudyam-zrobyty-pravylnyj-vybir-709043>
16. Ушакова Н.Г., Помінова І.І. Поведінкова економіка в парадигмальній структурі сучасної економічної теорії. *Бізнес Інформ*. 2019. №9. С. 8-13.
17. Чернобай Л., Широн Ю. Поведінкова економіка: сутність та підходи до визначення. *Психологічні виміри культури, економіки, управління*. 2016. №8. С. 71-78.
18. Ball, S., Hiscox, M., and Oliver, T. (2017). Starting a Behavioural Insights Team: Three Lessons from the Behavioural Economics Team of the Australian Government. *Journal of Behavioral Economics for Policy* 1(S): 21–26.
19. Chuvakhin, N. Efficient Market Hypothesis And Behavioral Finance – Is A Compromise In Sight?, 2010. URL: <http://ncbase.com/papers/EMH-BF.pdf>
20. Geiger, N. (2016). Behavioural Economics and Economic Policy: A Comparative Study of Recent Trends. *Economia* (6-1): 81–113.
21. Hansen, P. G. (2017). Nudging Taxation.: iNudgeyou. Retrieved June 10, 2018 from <https://www.emta.ee>
22. Illiashenko P. (2017) Behavioral finance: History and Foundation. *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, No. 239, pp. 28-54.
23. Behavioural Insights Applied to Policy. European Report 2016, European Commission Joint Research Centre, EUR 27726 EN, <http://dx.doi.org/10.2760/903938>.
24. Karpyshyn Nataliia Behavioral financial decisions of households in Ukraine. Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 10 вересня 2019 року). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. XXX с., англ. мова.
25. Lourenco, J.S. et al. (2016), “Behavioural Insights Applied to Policy”, European Report 2016, European Commission Joint Research Centre, EUR 27726 EN, <http://dx.doi.org/10.2760/903938>.
26. Lunn, P. (2014), *Regulatory Policy and Behavioural Economics*, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264207851-en>.
27. NudgeFrance (2018, January 27). “The 2017 Nudge Challenge Greenpeace—Les gagnants!” Retrieved June 6, 2018 from <http://www.nudgefrance.org/the-2017-nudge-challengegreenpeace-gagnants/>.
28. OECD (2017), *Behavioural Insights and Public Policy: Lessons from Around the World*, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264270480-en>
29. Raman V., Antony A. (2015) Evolutions and Challenges of Behavioral Finance *International Journal of Science and Research (IJSR)*. Vol. 4, pp. 1055-1059.
30. Shleifer A. *Inefficient Markets: An Introduction to Behavioral Finance*.

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, війсьний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять	Модульний контроль передбачає оцінку завдань по кожній темі. Оцінка виставляється як сума отриманих за кожне завдання балів (1 завдання – макс. 25 балів)	Тренінг (Оцінка виставляється за виконане завдання)	Самостійна робота (Оцінка виставляється за виконане завдання)

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом